

Затверджую:
проректор з наукової роботи
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова
Г. М. Торбін
" " 2021 року

ВИСНОВОК

засідання структурного підрозділу
кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
призначеного рішенням засідання вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
від 28 жовтня 2021 р. (Витяг з протоколу № 4),
для проведення попередньої експертизи дисертації
Чжан Цзянань на тему: “Методичні засади формування світоглядної культури
майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання”
на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії в галузі знань 01 Освіта
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Щолокова О.П.

- 1. ПРИСУТНІ:** Викладачі: завідувачка кафедри д. пед. н., проф. Щолокова О.П., (головуюча на засіданні структурного підрозділу), д. пед. н., проф. Падалка Г.М., д. пед. н., проф. Зайцева А.В., д. пед. н., проф. Гуральник Н.П., к. пед. н., проф. Гризоглазова Т.І., к. пед. н. проф. Завадська Т.М., к. пед. н. проф. Тоцька Л. О., к. пед. н. проф. Лисіна Н.І. , к. пед. н. доц. Соколова О.В., канд. пед. н., доц. Мельник О.П., к. пед. н., доц. Полатайко О.М., к. мистецтвознавства, доц. Забара М.В., к. пед. н., доц. Згурська Н.М., к. пед. н. доц. Холоденко В.О., к. пед. н., ст. викладач Хоменко Л.В., канд. пед. н., доц. Скопич А.В.
Аспіранти: Кауров П. , Клим'юк С.

2. СЛУХАЛИ: Висновок рецензентів доктора педагогічних наук, професора Гуральник Н.П., кандидата педагогічних наук, доцента Мельник О.П. про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Чжан Цзянань на тему: “Методичні засади формування світоглядної культури майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання”, призначених рішенням засідання вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від 30.10.2021 р. (Витяг з протоколу №) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Науковий керівник – докт. пед. н., професор, завідувачка кафедри педагогіки мистецтва і фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Щолокова О.П. Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 11 від 25 червня 2017 р.) .

2.1. Дисертант Чжан Цзянань

Повідомив про основний зміст, концептуальні положення та наукові результати дисертаційної роботи.

Актуальність теми дисертаційного дослідження “Методичні засади формування світоглядної культури майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання” зумовлена тим, що головною метою багатьох країн світу, зокрема України і Китаю, стало формування творчої особистості з високою світоглядною культурою. Така ідея знайшла відображення у законодавчо-нормативних документах цих країн. Вона підтверджується тим, що сучасна школа гостро потребує вчителів, здатних не лише передавати знання, а й спроможних вільно демонструвати власну світоглядну позицію, базовану на глибокому осягненні, усвідомленні та розумінні змісту художніх творів і явищ мистецтва, переконливо транслювати набуті культурні цінності молодому поколінню.

Не зважаючи на наявність достатньої кількості наукових досліджень з проблеми формування світоглядної культури, ця проблема залишається недостатньо вивченою. Існуючі праці розкривають лише окремі аспекти зазначеної проблематики, залишивши поза увагою методичні орієнтири формування даного феномена в контексті фортепіанного навчання майбутнього вчителя музичного мистецтва, який має незаперечне значення в його подальшій професійній діяльності. Теоретична і практична значущість проблеми, її недостатнє висвітлення у науково-методичній літературі зумовили вибір теми даного дисертаційного дослідження.

Актуальність підсилюється необхідністю розв'язання виявлених суперечностей між: соціальною необхідністю мистецького забезпечення освітньої практики і недостатнім рівнем науково-методологічної розробленості проблеми формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; світовими тенденціями інтегрування різних сфер знання і набуттям особистістю світоглядних уявлень через усі освітні галузі, зокрема і мистецьку; об'єктивними вимогами сучасної мистецької освіти до підготовки фахівців із рівнем сформованості світоглядної культури та розробленістю системи методичного забезпечення означеного процесу.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови та методику формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання. Досягнення визначеної мети забезпечено розробкою методологічних та методичних засад, представленим змістом та логікою розкриття дослідно-експериментальної роботи.

Об'єкт дисертаційного дослідження – процес фахової підготовки майбутнього вчителя музики в педагогічних університетах. **Предмет** дослідження – методичні засади та педагогічні умови формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання.

Застосування комплексу **методів** теоретичного, емпіричного, статистичного рівнів уможливило здійснення аналізу стану проблеми дослідження; окреслення шляхів розв'язання поставлених завдань; визначення основних положень дослідження; обґрунтування та експериментальну перевірку ефективності розробленої методики формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; підтвердження вірогідності результатів дослідно-експериментальної роботи.

Відповідно до мети автором визначено шість завдань: уточнити сутність поняття «світоглядна культура» майбутнього вчителя музики та його структуру шляхом теоретичного аналізу наукової літератури; розкрити потенційні можливості фортепіанного навчання для формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; обґрунтувати критерії, показники та рівні сформованості світоглядної культури майбутніх учителів музики; визначити педагогічні умови та виокремити педагогічні принципи формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; розробити форми та методи формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики на основі інтегральних властивостей мистецтва та здійснити апробацію методичних засад формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання й узагальнити результати дослідження.

Основні наукові результати дисертаційної роботи:

Науковий аналіз феномену «світогляд» дозволив розглядати його як духовну якість, яка спрямовує людину на практичні дії, на певний спосіб життя і мислення; це також система поглядів на світ у цілому, на ставлення людини до суспільства, природи, до самого себе. Відповідно, світоглядна культура

характеризується ступенем оволодіння особистістю духовним багатством, створеним суспільством.

Формування світоглядної культури педагога-музиканта здійснюється на основі художньо-аналітичного, інтерпретаційного і практичного занурення у твори мистецтва з метою застосування у власній музикально-педагогічній діяльності. Уточнення ключового поняття дисертації дозволило розкрити компонентну структуру світоглядної культури майбутнього вчителя музики, яка формується в процесі фортепіанної підготовки студентів музично-педагогічних факультетів і включає когнітивний, емоційно-аксіологічний, операційний, самоорганізаційний компоненти.

Формування світоглядної культури має спрямовуватися на комплексне вивчення музичних творів на основі таких властивостей мистецтва: а) унікальності - здатності викликати почуття естетичної насолоди і створювати стан катарсису; б) універсальності - здатності приєднувати інші види мистецтва для створення нового художнього результату; в) об'єктивності - зародження в спільну творчість нового художнього сенсу і художньо-естетичного сприйняття.

Представлений ракурс дослідження дозволяє розглядати світоглядну культуру майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки як динамічну систему поглядів, ідеалів і цінностей, які виражаються в його особистісних переконаннях і визначають спрямованість професійної діяльності.

Розроблено критерії та показники світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання: когнітивно-мотиваційний; естетико-оцінювальний; операційно-діяльнісний; праксеологічно-самоорганізаційний. З урахуванням структурних компонентів світоглядної культури, розроблених критеріїв і показників, визначено рівні сформованості світоглядної культури - високий, середній, низький.

Визначено педагогічні умови формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики, виділені педагогічні принципи, які сприяють її формуванню. Ґрунтуючись на цих позиціях, формування світоглядної культури будується на засадах поліхудожнього, дискурсивно-інтерпретаційного і гуманно-естетичного підходів. Розроблено організаційно - методичну модель формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики, яка включає мету, завдання, принципи, педагогічні умови, структурні компоненти, форми і методи навчання.

На основі розроблених у дослідженні критеріїв і показників світоглядної культури встановлена позитивна динаміка її сформованості у студентів експериментальної групи. Кількість респондентів, у яких світоглядна культура відповідала показникам високого рівня значно зросла, в той же час збільшилася кількість студентів, віднесених до середнього рівня, а кількість студентів з низьким рівнем помітно скоротилася. Зафіксована успішна сформованість світоглядної культури майбутніх вчителів музики свідчить про педагогічну доцільність та ефективність впровадження запропонованої методики.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- вперше проведено цілісний науковий аналіз проблеми формування світоглядної культури майбутніх вчителів музики; конкретизовані зміст і структура цього феномена; розроблена поетапна методика формування світоглядної культури майбутніх вчителів музики в процесі фортепіанного навчання.
- уточнено сутність поняття «світоглядна культура вчителя музики»;
- визначено педагогічні умови формування світоглядної культури майбутніх вчителів музики і обґрунтовані можливості її формування в навчальному процесі педагогічних університетів України та Китаю;
- удосконалений комплекс методів і прийомів формування світоглядної культури майбутніх вчителів музики в умовах фортепіанного навчання;
- подальший розвиток отримали питання цільової спрямованості світоглядної культури майбутніх вчителів музики, збагачення їх музичних знань і активізації творчої самостійності.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробці та апробації методики поетапного формування світоглядної культури студентів в процесі фортепіанного навчання; можливості використовувати матеріали дослідження в педагогічних університетах України і Китаю з урахуванням національних і ментальних особливостей. Викладені в дослідженні методичні положення поглиблюють сучасне розуміння теорії і практики професійної підготовки майбутніх вчителів музики; вони можуть використовуватися для оновлення та корекції змісту таких навчальних предметів як «Музичний інструмент» (фортепіано) та «Концертмейстерський клас», а також для створення навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій з метою удосконалення виконавських умінь студентів педагогічних університетів у процесі фортепіанного навчання. Вірогідність отриманих у ході дослідно-експериментальної роботи результатів підтверджена за допомогою методів математичної статистики.

2.2 Запитання до дисертанта Чжан Цзянань та відповіді на них.

1. Докт. пед. наук, проф. Падалка Г.М.. «Шановний Чжан Цзянань. Поясніть, будь ласка, як Ви у своєму дослідженні визначаєте поняття «світоглядна культура майбутнього вчителя музики»?

Чжан Цзянань. Дякую за запитання.

Аналіз поняття «світогляд» в різних сферах гуманітарного знання дав нам можливість розглядати поняття «світоглядна культура майбутнього вчителя музики» як процес комплексного художнього пізнання музичного мистецтва, спрямованого на розвиток потреби його пізнання через сприйняття, виконавську, вербальну інтерпретацію і ціннісне ставлення, а також розвиток власної фортепіанної підготовки у світоглядній площині.

2. Кан. пед. наук, ст. викладач Скопич А.В. «Шановний Чжан Цзянань. На які роботи Ви спиралися, розробляючи проблему формування світоглядної культури студентів?

Чжан Цзянань. Дякую за запитання.

Концептуальне значення для нашого дослідження мали роботи у різних напрямках наукових знань: естетико-філософського; музично-психологічного; музично-інтерпретаційного, в яких розкривається специфіка музичного мистецтва і значення кожного елемента музичної мови для вираження змісту в музиці. Ми також спиралися на дослідження, присвячені особливостям формування світоглядної культури студентів засобами мистецтва, наприклад, дослідження В. Смікал, Г. Позізейко, В. Муляр та інших авторів.

3. Кан. пед. наук, проф. Тоцька Л.О. «Шановний Чжан Цзянань. У своєму дослідженні Ви обґрунтовуєте багатогранність педагогічної діяльності педагога-музиканта. Розкрийте, будь ласка, які функції, на Ваш погляд, властиві сучасному педагогу-музиканту?

Чжан Цзянань. Дякую за запитання.

Проведений аналіз музикознавчої літератури показав, що в своїй роботі сучасний педагог-музикант виконує такі професійні функції: пізнавально-евристичну, творчо-перетворюючу, організаторську і комунікативно-емоційну. Ми вважаємо, що ці функції найбільш сприяють залученню учнівської молоді до шедеврів світового мистецтва і формування їх світоглядної культури.

4. Кан. пед. наук, доцент Глазунова І.К. «Шановний Чжан Цзянань. Поясніть, будь-ласка, які компоненти ви виділяєте у розробленій Вами структурі світоглядної культури майбутнього вчителя музики?

Чжан Цзянань. Дякую за запитання.

На основі вивчення психолого-педагогічної літератури в нашому дослідженні були виділені такі структурні компоненти світоглядної культури: когнітивний, емоційно-аксіологічний, операційний, самоорганізаційний. В результаті проведення експериментального дослідження було з'ясовано, що емоційно-аксіологічний і самоорганізаційний компоненти в ній мають провідне значення.

5. Кан. мистецтвознавства, доцент Забара М.В. «Шановний Чжан Цзянань. Розкрийте, будь ласка, методологічну основу Вашого дослідження».

Чжан Цзянань. Дякую за запитання.

Методологічну основу дослідження становлять: формування світоглядної культури будується на основі поліхудожнього, дискурсивно-інтерпретаційного і гуманно-естетичного підходів. Поліхудожній підхід ґрунтується на ідеях комплексного використання різних видів мистецтва в навчальному процесі; дискурсивно-інтерпретаційний - дозволяє найбільш повно і всебічно аналізувати художні явища в мистецтві як конкретного феномена; гуманно-естетичний підхід ґрунтується на національній спадщині в галузі мистецтва, а

також на теоретичних положеннях української педагогіки і досвіду минулих поколінь музикантів. Такий ракурс освоєння мистецтва дозволяє студентам не тільки сформуванати національну свідомість і почуття причетності до своєї національної культури, а усвідомити її зв'язок зі світовими культурними процесами.

Головуючий: Чи є ще запитання до здобувача? (немає). Дякуємо за відповіді.

3. ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – д. пед. н., професор Щолокова О.П..

Здобувач освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво) Чжан Цзянань протягом навчання в аспірантурі повністю виконав індивідуальний навчальний план - прослухав курси з нормативних та вибіркового дисциплін, пройшов асистентську практику та отримав позитивні оцінки за шкалою закладу вищої освіти.

На протязі навчання в аспірантурі Чжан Цзянань здійснював виконання дисертаційного дослідження на тему “Методичні засади формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного гавчання” згідно складеного індивідуального плану та регулярно звітувався про проведену роботу, щорічно проходив атестацію.

За роки навчання в аспірантурі Чжан Цзянань набув професійних компетенцій, необхідних для дослідницької діяльності, підвищив свій науково-теоретичний рівень, збагатив методичний арсенал викладання у закладах вищої освіти. При цьому він виявив відповідальне ставлення до проведення дисертаційного дослідження, наполегливо опрацьовував літературні джерела, ретельно готував й проводив експериментальну роботу.

Дисертаційне дослідження Чжан Цзянань присвячено актуальній проблемі педагогічної науки і практики – формуванню світоглядної культури майбутнього вчителя музики як важливої професійної якості та результату професійно-педагогічної підготовки, що детермінує майстерність педагогічної взаємодії й продуктивність відносин між учасниками педагогічного процесу, особливо важливої для викладання дисциплін мистецького профілю.

Згідно розробленої концепції дослідження було визначено його мету і завдання, які були успішно розв'язані. У дисертації Чжан Цзянань було отримано наукові результати, що мають наукову новизну та теоретичну значущість, а саме: вперше було здійснено наукову рефлексію проблеми формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики, запропоновано й обгрунтовано методика педагогічних дій для організації цього процесу та експериментально перевірено її ефективність. Також дисертантом було розроблено оригінальну структуру досліджуваного феномена та систему критеріїв і показників вивчення стану його сформованості у студентів; уточнено визначення центральної дефініції дослідження й удосконалено методичне забезпечення її формування.

Не менш важливе і практичне значення роботи, яке полягає у впровадженні отриманих результатів у практику роботи вищої педагогічної школи мистецького профілю, що може бути використано для організації навчального процесу з фахових дисциплін. Результати виконаного дослідження Чжан Цзянань оприлюднені у 6 наукових публікаціях, серед яких 1 стаття в іноземному періодичному виданні країни ЄС, 3 статті у збірниках, включених до переліку наукових фахових видань України, а також 2 публікації апробаційного характеру. Крім того висновки проведеного дисертаційного дослідження доповідалися й обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських, університетських, зарубіжних науково-практичних конференціях.

Виконане Чжан Цзянань дисертаційне дослідження “Методичні засади формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання” є самостійною, завершеною оригінальною науковою працею, що відповідає вимогам п.9-18 “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою КМ України від 6 березня 2019р. № 167” та може бути рекомендовано для подальшого розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Висновок

рецензентів: доктора педагогічних наук, професора Гуральник Н.П. і кандидата педагогічних наук, доцента Мельник О. П. про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Чжан Цзянань на тему: “Методичні засади формування світоглядної культури майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання”, призначених рішенням Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 30 вересня 2021 р. (витяг з протоколу № 2) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання. В дисертації розроблено та застосовано методологічний та методичний комплекс для розкриття сутнісних характеристик світоглядної культури майбутніх фахівців, обґрунтовано засоби та методи формування означеного феномена, здійснено експериментальну перевірку отриманих дослідницьких результатів.

Актуальність проблеми формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики пов'язана з підвищенням рівня конкурентноспроможності фахівців на ринку праці, модернізацією вітчизняної системи освіти, що вимагає максимального використання ресурсу освітніх стандартів й виховного потенціалу культури, а цілісний гармонійний культурний розвиток майбутнього учителя музики визначається рівнем сформованості світоглядної культури як компоненту його музичної та професійно-педагогічної культури.

Актуальність підсилюється необхідністю розв'язання виявлених суперечностей між: соціальною необхідністю мистецького забезпечення освітньої практики і недостатнім рівнем науково-методологічної розробленості

проблеми формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; світовими тенденціями інтегрування різних сфер знання і набуттям особистістю світоглядних уявлень через усі освітні галузі, зокрема і мистецьку; об'єктивними вимогами сучасної мистецької освіти до підготовки фахівців із рівнем сформованості світоглядної культури та розробленістю системи методичного забезпечення означеного процесу.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови та методику формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання. Досягнення визначеної мети забезпечено розробкою методологічних та методичних засад, представленим змістом та логікою розкриття дослідно-експериментальної роботи.

Об'єктом дисертаційного дослідження є процес фахової підготовки майбутнього вчителя музики в педагогічних університетах. **Предметом** дослідження - методичні засади та педагогічні умови формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання.

Визначення комплексу **методів** теоретичного, емпіричного, статистичного рівнів уможливило здійснення аналізу стану проблеми дослідження; окреслення шляхів розв'язання поставлених завдань; визначення основних положень дослідження; обґрунтування та експериментальну перевірку ефективності розробленої методики формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; підтвердження вірогідності результатів дослідно-експериментальної роботи.

Відповідно до мети визначено **завдання** дослідження для ефективної її реалізації. Автором визначено шість завдань: уточнити сутність поняття «світоглядна культура» майбутнього вчителя музики та його структуру шляхом теоретичного аналізу наукової літератури; розкрити потенційні можливості фортепіанного навчання для формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; обґрунтувати критерії, показники та рівні сформованості світоглядної культури майбутніх учителів музики; визначити педагогічні умови та виокремити педагогічні принципи формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики; розробити форми та методи формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики на основі інтегральних властивостей мистецтва та здійснити апробацію методичних засад формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання й узагальнити результати дослідження.

Наукова новизна дисертації визначається тим, що:

- *вперше* здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання; конкретизовано зміст цього феномену, у контексті якого *визначено* основні поняття – «світогляд», «культура», «світоглядна культура»; теоретично обґрунтовано *педагогічні умови* та *принципи* формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання; розроблено *методику* формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики з урахуванням потенціалу фахових дисциплін та

визначених педагогічних умов; розроблено *критерії, показники та рівні* сформованості світоглядної культури; *уточнено* сутність та структуру світоглядної культури вчителя музики у контексті фортепіанного навчання; - *удосконалено* комплекс методів і прийомів формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання; - *подальшого розвитку* набули теоретичні та методичні підходи до формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фахової підготовки.

Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні дисертантом сутності, змісту і структури феномена «світоглядна культура», завдяки узагальненню яких уможливлено теоретичне визначення автором означеного феномена; доведено значення світоглядної культури однією з найважливіших складових фортепіанної підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін; визначенні критеріального апарату для оцінки сформованості світоглядної культури майбутніх учителів музики та відповідних рівнів її формування; запропонуванні конкретних та функціонально виправданих методів до кожного розробленого критерію; визначенням педагогічних умов упровадження методичних засад досліджуваного феномена в умовах фортепіанної підготовки студентів та виокремленням педагогічних принципів формування світоглядної культури майбутніх учителів музики з окресленням спеціальних принципів: фундаментальності, історизму, систематичності та послідовності, естетичної спрямованості, музично-профільного навчання, спонукання до творчого самовираження, гуманізації навчально-виховного процесу, діалогічності та низки додаткових принципів, які уможливили пошук нових напрямів вирішення даної проблеми; спрямованні на розробку форм та методів формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики на основі інтегральних властивостей мистецтва.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці та апробації методики поетапного формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання; розробці моделі формування світоглядної культури та її впровадження у навчальний процес факультетів мистецтв вищих закладів педагогічної освіти; технологічного забезпечення структурно-функціональної методики формування світоглядної культури для підвищення фахової компетентності майбутніх учителів музики; доповненні змісту фахових дисциплін («Основний музичний інструмент», «Концертмейстерський клас», «Основи виконавської майстерності», «Методика викладання гри на музичному інструменті») представленими положеннями; використанням результатів дослідження під час проведення педагогічної практики, у самостійній науково-дослідній роботі студентів, у системі післядипломної педагогічної освіти для підвищення рівнів науково-теоретичної та методичної підготовки вчителів музичного мистецтва.

Основні положення та результати дослідження отримані дисертантом самостійно. Текст дисертації науково витриманий та зручний для сприйняття, відповідає всім діючим вимогам.

Результати дослідження повною мірою відображено у 6 одноосібних публікаціях автор, з яких 3 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у зарубіжному періодичному видання, 2 у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. Дисертаційна робота характеризується логічністю аналізу та викладення матеріалу. Розділи тексту логічно пов'язані і взаємообумовлені, а їх зміст відповідає назві структурних складників роботи. Висновки проведеного дослідження є повними й ґрунтовними, що зумовлює цілісність і завершеність роботи.

Загальний висновок. Дисертація Чжан Цзянань “Методичні засади формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання” є самостійною, завершеною оригінальною науковою працею, що відповідає вимогам п.9-18 “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою КМ України від 6 березня 2019 р. № 167” та може бути рекомендована для подальшого розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні кафедри д. пед. н., проф. Щолокова О.П. підсумувала, що обидва рецензенти були однастайні щодо позитивної оцінки виконаного Чжан Цзянань дисертаційного дослідження, його відповідності “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167.

4. УХВАЛИЛИ: Наукову доповідь Чжан Цзянань, у якій висвітлено основні наукові результати дисертаційної роботи, взяти до уваги.

Прийняти наступні **ВИСНОВКИ** щодо дисертаційної роботи Чжан Цзянань на тему: “Методичні засади формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання”. Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 11 від 25 червня 2017 р.) .

4.1. Актуальність теми дисертації зумовлена тим, що проблема формування світоглядної культури фахівців педагогічного профілю вивчена недостатньо. Зокрема, бракує цілісних системних досліджень цього феномена в контексті фахової підготовки майбутнього вчителя музики, успішність професійного становлення якого передбачає не лише набуття системи фахових музичних компетенцій, а й досягнення високого рівня музичної та професійно-педагогічної культури.

Розкриті автором потенційні можливості фортепіанного навчання, розроблені форми і методи роботи на основі інтегральних властивостей мистецтва дозволили технологічно забезпечити структурно-функціональну методику формування світоглядної культури для підвищення фахової компетентності майбутніх учителів музики, ефективного педагогічного впливу на художньо-ціннісні орієнтації та художній світогляд учнівської молоді,

сприяючи духовно-творчому розвитку підростаючого покоління. Тому теоретико-експериментальне дослідження проблеми формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики є важливим та актуальним.

4.2. Об'єкт дисертаційного дослідження - процес фахової підготовки майбутнього вчителя музики в педагогічних університетах. **Предмет** - методичні засади та педагогічні умови формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання.

Наукова новизна дисертації визначається тим, що:

- *вперше* здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання; конкретизовано зміст цього феномену, у контексті якого *визначено* основні поняття – «світогляд», «культура», «світоглядна культура»; теоретично обґрунтовано *педагогічні умови* та *принципи* формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики у процесі фортепіанного навчання; розроблено *методику* формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики з урахуванням потенціалу фахових дисциплін та визначених педагогічних умов; розроблено *критерії, показники* та *рівні* сформованості світоглядної культури; *уточнено* сутність та структуру світоглядної культури вчителя музики у контексті фортепіанного навчання; - *удосконалено* комплекс методів і прийомів формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання; - *подальшого розвитку* набули теоретичні та методичні підходи до формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фахової підготовки.

Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні дисертантом сутності, змісту і структури феномена «світоглядна культура», завдяки узагальненню яких уможливлено теоретичне визначення автором означеного феномена; доведено значення світоглядної культури однією з найважливіших складових фортепіанної підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін; визначенні критеріального апарату для оцінки сформованості світоглядної культури майбутніх учителів музики та відповідних рівнів її формування; запропонованні конкретних та функціонально виправданих методів до кожного розробленого критерію; визначенням педагогічних умов упровадження методичних засад досліджуваного феномена в умовах фортепіанної підготовки студентів та виокремленням педагогічних принципів формування світоглядної культури майбутніх учителів музики з окресленням спеціальних принципів: фундаментальності, історизму, систематичності та послідовності, естетичної спрямованості, музично-профільного навчання, спонукання до творчого самовираження, гуманізації навчально-виховного процесу, діалогічності та низки додаткових принципів, які уможливили пошук нових напрямів вирішення даної проблеми; спрямованні на розробку форм та методів формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики на основі інтегральних властивостей мистецтва.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці та апробації методики поетапного формування світоглядної культури майбутніх учителів музики у процесі фортепіанного навчання; розробці моделі формування світоглядної культури та її впровадження у навчальний процес факультетів мистецтв вищих закладів педагогічної освіти; технологічного забезпечення структурно-функціональної методики формування світоглядної культури для підвищення фахової компетентності майбутніх учителів музики; доповненні змісту фахових дисциплін («Основний музичний інструмент», «Концертмейстерський клас», «Основи виконавської майстерності», «Методика викладання гри на музичному інструменті») представленими положеннями; використанням результатів дослідження під час проведення педагогічної практики, у самостійній науково-дослідній роботі студентів, у системі післядипломної педагогічної освіти для підвищення рівнів науково-теоретичної та методичної підготовки вчителів музичного мистецтва.

Основні положення та результати дослідження отримані дисертантом самостійно. Текст дисертації науково витриманий та зручний для сприйняття, відповідає всім діючим вимогам. Дисертаційна робота характеризується логічністю аналізу та викладення матеріалу. Розділи тексту логічно пов'язані і взаємообумовлені, а їх зміст відповідає назві структурних складників роботи. Висновки проведеного дослідження є повними й ґрунтовними, що зумовлює цілісність і завершеність роботи.

4.3. Дисертація Чжан Цзянань є самостійною науковою роботою. Проблематику, теоретичні і практичні результати дослідження повною мірою відображено у 6 одноосібних публікаціях автор, з яких 3 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у зарубіжному періодичному видання, 2 у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, а також матеріалах апробаційного характеру на наукових конференціях.

1. Методологічна спрямованість світоглядної культури майбутнього вчителя музики/ Педагогічна освіта: теорія і практика. Зб. Наук. праць, вип.. 24 (1-2018), ч.2. Кам'янець-Подільський, 2018, с. 187-191

2. Наукові підходи до формування світоглядної культури майбутнього педагога-музиканта / Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019, вип. 26, с. 125-131

3. Педагогічні умови формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики/ Наукові записки НДУ імені М. Гоголя . Серія «Психолого-педагогічні науки», 2019. № 1, с.75-81.

4. Діагностичне дослідження сформованості світоглядної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва **Хмельницький**

5. Компонентна структура світоглядної культури вчителя музики у процесі фортепіанного навчання. Матеріали Міжнародної науково-інтернет-конференції «Тенденції та перспективи науки і освіти в умовах глобалізації». Вип. 57 Збірник наукових праць. Переяслав. 2020, с. 245- 250

6. The Methods on Forming the Worldview Culture of Future Music Teachers in the Process of Piano Learning // Zhang Jiangan / Intellectual Archive. – vol. 9, nam. 25. – Toronto, September 2020. с. 151-163.

Основні положення і результати дослідження оприлюднено на Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях: *міжнародних*: VII Міжнародна науково-практична конференція «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (м.Київ, 2017); III Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених та студентів «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства»(м. Одеса, 2017); XV Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора О.П. Рудницької (м. Київ, 2017); «V Міжнародна науково-практична конференція «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми, перспективи» (м. Умань, 2018); VIII Міжнародна науково-практична конференція «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (м. Київ, 2019); Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (м. Переяслав,2020); *всеукраїнських*: «Музичне мистецтво і освіта: досвід та інноваційні шляхи розвитку» (м. Вінниця, 2017); «II мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О.Я. Ростовського «Мистецька освіта України: проблеми теорії і практики» (Ніжин, 2018); «II Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами (Вінниця, 2018); «Мистецька освіта України: європейський вектор розвитку. III мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О.Я. Ростовського» (м. Ніжин, 2019); іншого рівня – науково-практична конференція Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Пролісок»(м. Київ, 2020)

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у роботу Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова (довідка від 05.10.2021р. №150); Інституту мистецтв Ніжинського державного педагогічного університету (довідка №3 від 30 вересня 2020 р); Центральноукраїнського держ. пед університету ім. Володимира Вінниченка (довідка № 3 від 29 жовтня 2020 р.).

4.4. Уважати, що дисертація Чжан Цзянань на тему: “Методичні засади формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання” є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає постанові “Про проведення експерименту з присудження ступеня

доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 і може бути подане до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Виходячи з наведеного вище, кафедра педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова затверджує цей висновок і рекомендує дисертацію Чжан Цзянань на тему: “Методичні засади формування світоглядної культури майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання” (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Щолокова О.П.), подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво) для подальшого розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одноголосно.

Головуючий на засіданні кафедри
д. пед. н., професор

Щолокова О.П.

Секретар

Полатайко О.М.

Рецензенти:

Доктор пед. наук, проф.

Гуральник Н.П.

Канд. пед. наук, доц.

Мельник О.П.